

Ny som verneombud?

UNIOs verneombudskonferanse 2024

Karianne Skoland,
Sentralt hovedverneombud og
hovedverneombud for skolene, Kristiansand
kommune

1

SKRÅBLIKK...

<https://fb.watch/vxTrYmYXpt/>

2

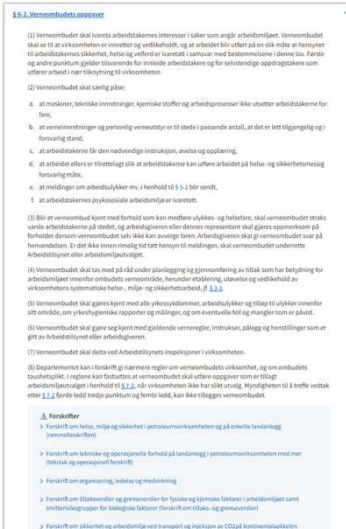
VERNEOMBUDETS KJERNEOPPGAVER

- Arbeidsmiljøloven (AML) § 6-2 beskriver verneombudets oppgaver.

Kort oppsummert: ***Verneombudet skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet.***

Arbeidsgiver har alltid **ansvaret**, men verneombud skal **påse** at arbeidsgiver tar ansvaret, og bidra i arbeidet med arbeidsmiljø.

Hva er formålet?

3

VÅRE BRANSJER

- Norsk Tannpleierforening
- Norsk Radiografforbund
- Norsk Fysioterapiforbund
- Bibliotekarforbundet
- Norsk ergoterapeutforbund
- Forskerforbundet
- Akademikerforbundet
- Presteforeningen
- Politiets fellesforbund
- Det norske diakonforbund
- Utdanningsforbundet
- Det norske maskinistforbund
- Norsk Sykepleierforbund
- Skatterevisorenes forening

4

LITT HISTORIKK OM ARBEIDSMILJØLOVGIVNINGEN OG VERNEOMBUDSORDNINGEN

- Lite fokus på sikkerhet for arbeiderne i starten av industrialismen.
- Arbeiderne skulle følge instruks, ledelse og planlegging var ledelsens ansvar.
- Instrumentell – mennesker var midler for å oppnå fortjeneste
- «Ulykkesfugl» - eget ansvar hvis man skadet seg
- Lite rom for medvirkning på arbeidsplassen
- Fyrstikkerarbeiderstreiken i 1889
- Arbeidervernlov i 1892 - arbeidsinspektører

Bilde: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

5

VERNEOMBUDET GJØR SIN ENTRÈ

- Første gang vernetjenesten omtales:
 - 1946 – brosjyre fra Vern & Velferd som omtaler sentrale sikkerhetspersoner som «vernevakter».
- 1956 – Arbeidervernloven
- Reglene om VO i Norge formes:
 - Velges av arbeiderne
 - Staten skal ha tilsyn med inspektører (Arbeidstilsynet)

6

NYERE UTVIKLING

- Arbeidsmiljøloven 1977: Krav til at både fysisk og **psykisk** arbeidsmiljø skulle være fullt forsvarlig.

- 2005: Dagens AML. Egen bestemmelse om krav til det **psykososiale arbeidsmiljøet** (§ 4.3)
- Nytt fra 1.januar 2024, §6-2 (2) (Verneombudets oppgaver):

Verneombudet skal særlig påse:

f. at arbeidstakernes psykososiale arbeidsmiljø er ivarettatt.

7

PÅGÅENDE HØRING OM ENDRINGER I LOV OG FORSKRIFT

 Søk

 Meny

[Arbeidstilsynet](#) > [Nyheter](#) > Høring: Arbeidstilsynet vil gjøre reglene for det psykososiale arbeidsmiljøet tydeligere

- Behov for tydeligere regelverk
- Enklere å forstå og følge

Høring: Arbeidstilsynet vil gjøre reglene for det psykososiale arbeidsmiljøet tydeligere

Publisert 02.10.2024 - Lesetid: 4 min

«Med psykososialt arbeidsmiljø menes samspillet mellom psykososiale arbeidsmiljøfaktorer som følger av arbeidets organisering, planlegging og gjennomføring, eller av mellommenneskelig kontakt og samhandling i arbeidet.» ([Arbeidstilsynet](#))

8

AML 2005 §4-3 (4):

«Arbeidstaker skal, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre.»

Forkriftsendring i 2017 i «Forskrift om utførelse av arbeid»:

Krav til både risikovurdering, forebygging, opplæring, håndtering og oppfølging med tanke på vold og trusler.

9

RISIKOFAKTORER I VÅRE BRANSJER

Arbeidsmiljøportalen

- Norsk Tannpleierforening
- Norsk Radiografforbund
- Norsk Fysioterapiforbund
- Bibliotekarforbundet
- Norsk ergoterapeutforbund
- Forskerforbundet
- Presteforeningen
- Akademikerforbundet
- Det norske diakonforbund
- Politiets fellesforbund
- Det norske maskinistforbund
- Utdanningsforbundet
- Norsk Sykepleierforbund
- Skatterevisorenes forening

• [Idèbanken](#)

Psykososiale risikofaktorer dominerer:

- Høye emosjonelle krav
- Vold og trusler
- Rollekonflikt
- Høye krav og liten mulighet til å påvirke arbeidet
- Vanskelige situasjoner med brukere

10

FORSKJELL PÅ VERNEOMBUD OG TILLITSVALGT

Verneombud:

- Hjemlet i arbeidsmiljøloven
- Arbeidstilsynet er tilsynsinnsinstans

Tillitsvalgt:

- Ikke lovregulert, men basert på avtaleverket.
- Har ingen tilsynsinnsinstans, men sentrale ledd kan yte bistand

11

OPPGAVER

Verneombud:

- Skal ivareta hele sikkerheten og arbeidsmiljøet for **alle ansatte**, inkludert enkeltansatte og ledere.
- Skal **påse** at arbeidsgiver følger opp lovens krav om fullt forsvarlig arbeidsmiljø og arbeidstakernes medvirkning.
- Medvirkning

Tillitsvalgt:

- Representerer parter/**enkeltpersoner**.
- Skal ivareta sine medlemmer når det gjelder lønn og arbeidsvilkår.
- **Bistår** medlemmene direkte etter lov- og avtaleverket.
- Medbestemmelse

12

KONKRETE EKSEMPLER PÅ VIKTIGE OPPGAVER FOR ET VERNEOMBUD

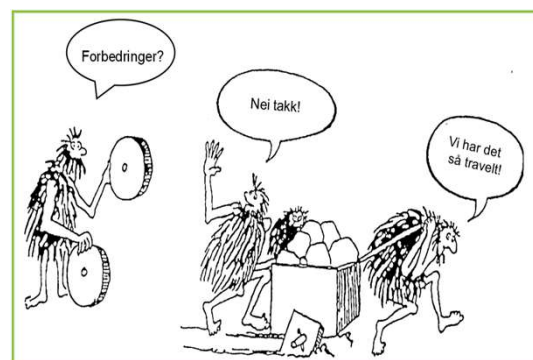
(Kilde)

- Forebygging
- Vernerunde
- Avvik
- Gjennomføring av ROS-analyser
- Medvirke i utarbeidelsen av prosedyrer/rutiner
- Konflikter
- Tilrettelegging ved sykefravær
- Omorganisering og omstilling
- Delta ved tilsyn fra Arbeidstilsynet
- Byggesaker

13

VERNEOMBUDETS OPPGAVER I LYS AV DETTE

- Være løsningsfokustert
- Tenke helhetlig
- Bindeledd mellom arbeidstaker og arbeidsgiver
- Hjelpe arbeidsgiver til å jobbe forebyggende
- Sikre medvirkning
- Rollemodell

(Kilde)

14

RESSURSER

Bilde: Shutterstock

- [Idèbanken](#)
- [STAMI](#)
- [Faktabok om arbeidsmiljø](#)
- [Webinar lansering av faktabok](#)
- [Arbeidstilsynet – verneombud](#)
- [Arbeidstilsynet – psykososialt arbeidsmiljø](#)
- [Arbeidstilsynet – omstillinger](#)
- [Arbeidstilsynet – tilrettelegging](#)

Eksempler fra Kristiansand:

- Verneombudsplakat
- Retningslinjer for et verneombud
- Håndbok for verneombud